

[Gustav Pedersen.]

en bemyndigelse, vil det i og for sig ikke være nødvendigt at ændre lovens karakter, fordi lovens omfang af sig selv bliver mindre. Jeg vil gerne føje til, at der ikke er nogen uenighed om og antagelig ikke kan være nogen uenighed om, at dér, hvor konkurrencen kan regulere priserne, er dette ubetinget den bedste form for prisregulering. Det, der er spørgsmålet, er, hvornår konkurrencen kan blive så effektiv over hele linien, at man kan nøjes med en beskyttelse dér, hvor der er risiko for, at man gennem prisaftaler, trustdannelser eller lign. kan få herredømme over priserne på samme måde, som hvis der er varemangel. Indtil videre må vi regne med en effektiv konkurrence som et ønske, vi kan have for fremtiden; men vi må indstille os på, at der er en række felter, hvor prisloven ikke kan undværes. Derfor er det naturligt, at den højtærede handelsminister foreslår loven vedtaget uændret, også af den grund, at der næppe vil være anledning til på et tidspunkt, da man dog alligevel må regne med, at dette er sidste kapitel af en mere omfattende prislov, at gå i gang med en række ændringer, når vi har håb om indenfor en overskuelig tid at kunne forelægge en mere rationel omdannelse af loven med henblik på mere normale tilstande.

Udover disse mere almindelige bemærkninger vil jeg nævne det spørgsmål, som gennem en årrække har været et ret almindeligt diskussionsemne, som i virkeligheden var afviklet, men som nu er ved at blive aktuelt igen, nemlig spørgsmålet om enten at anvende genanskaffelsesprisen eller kostprisen ved pristfastsættelser.

Der kan vist ikke hos den overvejende del af den danske befolkning være nogen uenighed om, at det ville have været farligt i denne ekstraordinære situation uden videre at acceptere genanskaffelsesprisen som den rigtige pris. Det ville give en række komplicerede forhold og afføde mange vanskeligheder, og det ville ikke give en rigtig indstilling overfor den særlige situation, vi befinder os i; jeg tror heller ikke, at det på længere sigt ville være en fordel for de handlende. Der er trods alt den forskel på situationen, som den foreligger efter devalueringen, og situationen, som den var, da det var afspærringerne, der skabte den vareknaphed, hvorved prisloven blev en nødvendighed, at der nu på en række områder er temmelig rigelig forsyning med varer, og det kan derfor ikke være nogen særlig tiltalende udvikling, og slet ikke for købmændene, at de kommer op over det, som er et holdbart på længere sigt. Det er altid de svageste, der

kommer i de største vanskeligheder, hvis et prisniveau bliver presset for højt op i en forholdsvis kort periode. Det vil nemlig betyde, at nedgangen bliver så meget vanskeligere og den depression, der i reglen følger i nedgangens spor, så meget hårdere og sværere at tage for dem, der har mindst at stå imod med. Jeg tror derfor, at det i virkeligheden var købmændene, som handelsministeren gavnede mest, da han forhindrede, at der kom panik i priserne, ved den omgående og resolute indskriden, da devalueringen fandt sted. Det er dem, der på nuværende tidspunkt er mest interesseret i et relativt stabilt prisniveau, og derfor også dem, der er mest interesseret i, at der ikke kommer spekulationer, der alligevel, således som udviklingen foregår, må bryde sammen.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse uændret her i tinget.

Axel Kristensen: Jeg er glad ved, at det ærede medlem hr. Gustav Pedersen sagde, at det lakkede mod enden med denne lovgivning. Denne udtalelse takker jeg for.

Da det i foråret under behandlingen af prisloven lykkedes os at få ændret det grundlag, hvorpå loven hidtil havde hvilet, betød det efter vor opfattelse et betydeligt fremskridt. Hidtil havde reguleringerne stort taget været baseret på, at ingen måtte tjene mere pr. vareenhed, hverken procentvis eller absolut, end man gjorde i 1939. Det var selvfølgelig et ganske uholdbart grundlag at fortsætte på. Nu er det i princippet blevet således, at hvis en vare er underkastet konkurrence, skal der ikke gribes ind overfor priserne, og hvor der er en underforsyning eller en monopolagtig tilstand, har man stadig kontrol med dem. Det må synes under de forhåndenværende forhold at være rimeligt. Derfor tror jeg, selvom man naturligvis gerne yderligere vil udbygge princippet, sikre det mere, måske forbedre loven yderligere, at der vil kunne blive enighed indenfor et betydeligt flertal her i folketinget om at fortsætte på dette grundlag. En stærkere afvikling af prisreguleringen er efter vor opfattelse afhængig af, om det lykkes at bringe vore synspunkter vedrørende vareforsyningsloven til sejr, for i så fald vil forøget konkurrence gøre prisregulering yderligere overflødig.

Det bliver nødvendigt i udvalget at drøfte visse ting. Det forekommer mig, at den af ministeren fremførte begrundelse for lovligheden af cirkuleret om konjunkturavancer efter kursændringen kan bruges til næsten enhver afvigelse fra de i den gældende